

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Martin Kuta

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

<i>OBSAH</i>	2
<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	3
SETKÁNÍ SRBSKO-KOSOVO	3
EU-TURECKO: POLITICKÝ DIALOG NA NEJVYŠŠÍ ÚROVNI	4
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	6
LIBYE: VLÁDA NÁRODNÍ SHODY	6
K ÍRÁNSKO-SAÚDSKOARABSKÉMU KONFLIKTU	8
FAC K BLÍZKOVÝCHODNÍMU MÍROVÉMU PROCESU	8
SESTAVENÍ NOVÉ VLÁDY V MOLDAVSKU	9
<i>DOKUMENTY SZBP EU</i>	11

Kontakt:Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.czŠtěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

SETKÁNÍ SRBSKO-KOSOVO

Popis problematiky

EU zprostředkovává vztahy na nejvyšší úrovni mezi Srbskem a Kosovem. Tyto rozhovory byly obnoveny v loňském roce.¹

V prosinci loňského roku EK zveřejnila zprávu o postupu vízové liberalizace s Kosovem. Podle ní zůstalo ještě 8 nesplněných požadavků k tomu, aby bylo možné vízovou povinnost zrušit. Ihned po jejich splnění je EK připravena navrhnout její zrušení.² Právě kvůli této zprávě byla kosovská strana připravena blokovat další jednání. Zároveň ze strany kosovské vlády zazněly požadavky na EU, aby přinutila srbskou stranu ke zrychlení zavádění dohodnutých opatření.³

Zavádění dalších opatření v Kosovu bylo ale zpomaleno poté, co ústavní soud vydal nález, podle něhož není vznik asociací srbských municipalit zcela v souladu s ústavou.⁴

Pokračující sjednávání dohod se Srbskem způsobuje vnitropolitické napětí. Opoziční strany usilují o zrušení těchto dohod. Protesty probíhaly i v první polovině ledna 2016.⁵

Srbská vláda oznámila, že v letošních předčasných parlamentních volbách umožní Srbům žijícím na území Kosova volit. V minulých volbách ale kosovská vláda tuto možnost zakázala.⁶

Jednání v institucích EU

Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová předsedala dne 28. ledna setkání srbského premiéra Alexandra Vučića a kosovského premiéra Isy Mustafy.⁷ V rámci tohoto jednání nedošlo k otevření nových témat, zúčastnění se věnovali pouze již dříve projednávaným tématům. Hlavním tématem tak zůstalo zavádění dohody o vytvoření asociací většinově srbských municipalit. Ačkoli nebyla otevřena jednání o nových tématech, obě strany potvrdily připravenost zahájit nové rozhovory o leteckém a železničním spojení.

Mogheriniová ocenila postoje obou premiérů za jejich konstruktivní přístup.⁸

Zpráva o obou zemích se stala také předmětem jednání Výboru pro zahraniční věci Evropského parlamentu (AFET EP). Členové výboru vyjádřili podporu Srbsku při schvalování a zavádění reformních opatření. Dle výboru má země mít plnou podporu EU v tomto procesu. Schválené usnesení vítá zahájení přístupových jednání (50 pro, 2 proti, 4 se zdrželi). V případě Kosova přijaté usnesení vyzývá všechny členské státy EU k oficiálnímu uznání země. To by také pomohlo zlepšit srbsko-kosovské vztahy. Navržené usnesení bylo přijato v poměru 37 pro ku 12 proti, 9 poslanců se hlasování zdrželo.⁹

¹ Poslední vývoj viz Přehled SZBP srpen 2015, [ZDE](#); k vývoji v Kosově viz také Přehled SZBP říjen 2015, [ZDE](#).

² Europa.eu: Commission adopts final visa liberalisation report for Kosovo, 18. 12. 2015, [ZDE](#).

³ Balkaninsight.com: Serbia, Kosovo Resume Talks In Brussels, 27. 1. 2016, [ZDE](#).

⁴ Ústavní soud rozhodl, že není jasné, jaké funkce by asociace většinově srbských municipalit měla vykonávat, potažmo, že ve stanovení těchto funkcí panují rozpory. Dále ústavní soud rozhodl, že vytvoření asociace porušuje ustanovení ústavy o multietnickém charakteru státu.

K rozhodnutí soudu viz Gjk-ks.org: Decisions of the Constitutional Court – Gjykata Kushtetuese, [ZDE](#).

⁵ Reuters.com: Protesters fight police, set fire to Kosovo government headquarters, 9. 1. 2016, [ZDE](#).

⁶ Balkaninsight.com: Kosovo Serbs to Vote Again in Serbian Elections, 28. 1. 2016, [ZDE](#).

⁷ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following the meeting of the EU-facilitated dialogue, 27. 1. 2016, [ZDE](#).

⁸ ESVČ: Good session of the EU facilitated Dialogue Belgrade-Pristina, 28. 1. 2016, [ZDE](#).

⁹ EP: Foreign affairs MEPs assess reform efforts of Serbia and Kosovo in 2015, 28. 1. 2016, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Dne 21. ledna dalo plénum EP souhlas s uzavřením dohody o stabilizaci a přidružení mezi EU a Kosovem.¹⁰ V rámci diskuze byl vyzdvihnut význam sjednání dohody pro další stabilizaci země. V souvislosti s nedávnými policejními zásahy proti radikálním islamistům v zemi¹¹ zmiňovali poslanci také nebezpečí, které panuje v souvislosti se vzestupem islámského radikalismu v oblasti Blízkého východu, Arabského poloostrova a severní Afriky a s teroristickými útoky na území Evropy (Franz Obermayr, Evropa národů a svobody, ENF).¹² Souhlas vyjádřilo plénum EP v poměru 468 ku 102 hlasům, 81 poslanců se zdrželo.¹³

EU-TURECKO: POLITICKÝ DIALOG NA NEJVYŠŠÍ ÚROVNI

Popis problematiky

Zvýšený migrační tlak na evropské státy a zhoršená bezpečnostní situace v regionu Blízkého východu ovlivňuje vztahy mezi EU a Tureckem. Na sklonku loňského roku došlo k několika setkáním na nejvyšší úrovni.¹⁴ Sbližování vedle vnějších hrozeb umožňuje také naděje, že by v brzké době mohlo dojít ke sjednocení Kypru.¹⁵ V loňském roce byly obnoveny rozhovory, které se zatím vyvíjejí pozitivně.¹⁶

V polovině prosince oznámila turecká vláda vznik skupiny, která se bude věnovat reformní činnosti. Smyslem je připravit a koordinovat další postup, aby došlo ke sblížení turecké a evropské legislativy. Podle tureckého ministra pro evropskou integraci Volkana Bozkira došlo v nedávné době k významné kvalitativní změně ve vztazích EU a Turecko, a proto se turecká vláda bude výrazněji snažit o sblížování s EU.¹⁷

Jednání v institucích EU

Dne 25. ledna navštívila Turecko vysoká představitelka Mogheriniová a komisař pro rozšíření a politiku sousedství Johannes Hahn.¹⁸ Setkali se s ministrem zahraničních věcí Mevlütem Çavuşoğluem a ministrem pro evropskou integraci a hlavním vyjednávačem Volkanem Bozkirem. Ve společném prohlášení ze setkání na nejvyšší úrovni zúčastnění uvedli nedávné úspěchy a zásadní jednání mezi EU a Tureckem, které předznamenaly další rozvoj spolupráce. Jednalo se o:

- setkání hlav států EU s Tureckem v listopadu 2015¹⁹;
- přístupovou konferenci v prosinci 2015.²⁰

Jednání na nejvyšší úrovni potvrdilo dřívější závazky:

- řešení migračního tlaku,
- energetika a hospodářská, potažmo obchodní spolupráce (setkání na nejvyšší úrovni v lednu a dubnu letošního roku),

¹⁰ EP: Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi Evropskou unií a Kosovem, 21. 1. 2016, [ZDE](#).

¹¹ Euractiv.com: Police operation exposes Kosovo jihadist links, 2. 12. 2015, [ZDE](#).

¹² EP: Dohoda o stabilizaci a přidružení EU-Kosovo (rozprava), 20. 1. 2016, [ZDE](#).

¹³ Výsledky hlasování viz EP: Výsledek jmenovitého hlasování, A8-0372/2015, 21. 1. 2016, [ZDE](#).

¹⁴ Přehled SZBP prosinec 2015, [ZDE](#).

¹⁵ Euractiv.com: Will Cyprus be reunified in 2016? 5. 1. 2016, [ZDE](#).

¹⁶ Předseda EK Jean-Claude Juncker prohlásil, že v následujících šesti měsících by se mělo podařit dosáhnout dohodu o sjednocení ostrova.

EUbusiness.com: EU 'very confident' of Cyprus settlement this year, 15. 1. 2016. Dostupné z WWW: [ZDE](#).

¹⁷ Hurriyetdailynews.com: Turkey to convene 'reform action group' amid accelerated EU talks, 8. 12. 2015, [ZDE](#).

¹⁸ EK: Joint Statement following the High-Level Political Dialogue between the EU and Turkey, 25. 1. 2016, [ZDE](#).

¹⁹ Přehled SZBP listopad 2015, [ZDE](#).

²⁰ Přehled SZBP prosinec 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

– projednávání dalších přístupových kapitol).

Představitelé se dále shodli na zahájení jednání o vytvoření celní unie. Tato jednání by měla začít do konce letošního roku. Dalším tématem byla také zahraniční politika – mírové řešení syrské občanské války a teroristické aktivity a aktivity militantních skupin v Sýrii a Iráku. EU i nadále bude podporovat Turecko v boji proti teroristické aktivitě PKK (EU ponechá PKK i nadále na seznamu teroristických organizací). Zároveň zástupci EU vyzývají k mírovému jednání. Obě strany vyslovily podporu aktivitě zvláštního vyslance OSN pro vyřešení kyperské otázky. Další závazky vzejdou z následujícího setkání na nejvyšší politické úrovni s blížícím se druhým summitem EU-Turecko.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

LIBYE: VLÁDA NÁRODNÍ SHODY

Popis problematiky

Jednání o vládě národní jednoty dopadla v říjnu 2015 neúspěchem. Dohodu tehdy nepotvrdil ani jeden ze dvou znesvářených parlamentů.²¹ Po předchozím neúspěchu následovala na začátku prosince deklarace zájmu, kterou naopak oba parlamenty potvrdily.

Dne 17. prosince 2015 byla za účasti OSN sjednána dohoda o vládě národní shody v Libyi.²² Dohodu podepsali zástupci jak Sněmovny reprezentantů se sídlem v Tobruku, tak i zástupci Všeobecného národního kongresu z Tripolisu. Dohodu podpořila většina členů v obou parlamentech. Vyjednači za OSN uvedli, že vláda národní shody bude okamžitě rezolucí Rady bezpečnosti OSN uznána jako jediná oficiální vláda v zemi.²³ Sjednání této dohody má podporu mezinárodního společenství.²⁴

Záhy se ale objevily pochybnosti o platnosti této dohody, když předseda Všeobecného národního kongresu Nouri Abusahmein prohlásil, že signatáři dohody nereprezentovali kongres. Brzy se připojil také předseda Sněmovny, podle něhož se nejednalo o dohodu dvou parlamentů, ale pouze jejich členů.²⁵ Zástupci Všeobecného národního kongresu na konci prosince 2015 přišli s vlastním návrhem, jak překonat rozdělenou situaci v zemi. Mělo by vzniknout stočlenné shromáždění, které by doplnili kmenoví zástupci z východu země, jehož účelem by bylo navržení nové ústavy.²⁶ Tento návrh byl ale odmítnut.

Další jednání o vládě národní jednoty probíhalo na začátku ledna 2016. Nově pověřený vyjednač OSN Martin Kobler se setkal se zástupci obou parlamentů. Výsledkem setkání bylo sestavení pěti bodů, které musejí provázet vznik nové vlády:

²¹ Přehled SZBP říjen 2015, [ZDE](#).

²² Dohoda bývá označována jako Libyjská politická dohoda (*Libyan Political Agreement, LPA*). Podle této dohody by do 30 dnů měla být sestavena nová libyjská vláda národní shody.

K dohodě přijala svou rezoluci také Rada bezpečnosti OSN. V ní potvrdila platnost omezujících opatření kvůli ohrožování stability státu a využívání zisků z prodeje ropy. Dále vyzvala generálního tajemníka OSN, aby zajistil operativní funkčnost mise UNSMIL (*United Nations Support Mission in Libya*).

Viz UN.org: Unanimously Adopting Resolution 2259 (2015), Security Council Welcomes Signing of Libyan Political Agreement on New Government for Strife-Torn Country, 23. 12. 2015, [ZDE](#).

²³ Middleeasteye.net: Libya peace deal to be signed today despite opposition, 17. 12. 2015, [ZDE](#).

²⁴ Jednalo se o Spojené státy, Itálii, Egypt, Německo, Rusko, Turecko a Čínu, které podepsaly společné stanovisko žádající uzavření příměří a zároveň souhlasily s přerušením těch skupin, které by se k dohodě o vládě nepřipojily.

Reuters.com: Powers back unity government in Libya to deter Islamic State, 13. 12. 2015, [ZDE](#).

Společné stanovisko také přijali zástupci Francie, Německa, Itálie, Španělska, Spojeného království, Spojených států a EU.

Viz: Gov.uk: Joint statement on Libya, 8. 12. 2015, [ZDE](#).

Toto usnesení se označuje jako Římské komuniké. Viz State.gov: Ministerial Meeting for Libya Joint Communiqué, 13. 12. 2015, [ZDE](#).

²⁵ Middleeasteye.net: Libyan rivals sign UN-brokered unity deal, 17. 12. 2015, [ZDE](#).

²⁶ Middleeasteye.net: Controversy surrounds new 'Libyan-Libyan' unity plan, 30. 12. 2015, [ZDE](#).

Návrh označovaný jako Libyan-Libyan vyjadřuje nesouhlas vedení Všeobecného národního kongresu, které již během sjednání dohody v polovině prosince prohlásilo, že vnitropolitické poměry je země schopná si vyřešit sama bez vnějšího zásahu mezinárodního společenství. Tento postoj lze interpretovat jako reakci na tzv. aféru Leongate. Unikla totiž komunikace mezi bývalým zmocněncem OSN pro Libyi Bernardinem Leonem a představiteli Spojených saúdských emirátů, že Leon bude preferovat spolupráci se zástupci Sněmovny reprezentantů.

Srovnej také Middleeasteye.net: Libya peace deal to be signed today despite opposition, 17. 12. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- Politická dohoda je základem pro budoucí vývoj, nemůže být žádná jiná alternativa.
- OSN poskytuje zastřešení pro mírová jednání, žádné další iniciativy by neměly být zvažovány.
- Vznik nové vlády musí být inkluzivní.
- Vznik nové vlády je nutné vnímat jako mírový proces institucionálního přechodu od starého uspořádání k novému.
- Mírový proces je vnitřní libyjskou záležitostí, Libyjci musejí tento proces mít pod kontrolou.

V druhé polovině ledna došlo k sestavení vlády národní shody za přispění zvláštního velvyslance OSN Martina Kolbera. Vláda se skládala ze zástupců dříve znesvářených vlád, které vzešly z odlišných parlamentů. Premiérem byl Fayeze al-Sarraj.²⁷

Vláda ale o týden později „nezískala důvěru“ Sněmovny reprezentantů se sídlem v Tobruku. Důvodem pro odmítnutí této vlády a požadavku na vládu novou byla především její velikost. Zástupci požadovali, aby vláda byla menším tělesem.²⁸

Jednání v institucích EU

Vysoká představitelka Federica Mogheriniová vedla 8. ledna jednání s premiérem mezinárodně uznané vlády Fayeze al-Sarrajem.²⁹ Mogheriniová vyzvala k brzkému sestavení vlády národní shody (podle dohody z prosince by se tak mělo stát v horizontu jednoho měsíce). Pouze vláda národní shody je schopná zajistit bezpečnost a stabilitu země. To Mogheriniová prohlásila i v souvislosti s bombovým útokem, který se udál o den dřív.³⁰ Mogheriniová zopakovala připravenost EU poskytnout zemi asistenci ve chvíli, kdy bude vláda národní shody sestavena. Jednání přineslo dále oblasti, v nichž EU bude aktivně poskytovat pomoc (vytváření nových institucí, bezpečnostní a humanitární asistence). Na tyto projekty EU vyčlenila 100 milionů EUR. Prostředky budou vyplaceny ihned, jak bude vláda sestavena (později se k tomu také vyjádřila Rada pro zahraniční věci, FAC; viz dále).

Dále se vysoká představitelka Mogheriniová setkala s představiteli libyjského politického dialogu.³¹ S nimi Mogheriniová jednala o struktuře bezpečnostního sboru v zemi. EU je připravena poskytnout pomoc při tréninku příslušníků bezpečnostních sborů. EU poskytne asistenci, pokud o to libyjské úřady požádají.

Sestavení libyjské vlády se věnovala ESVČ potažmo vysoká představitelka i v druhé polovině měsíce. Mogheriniová k tomu uvedla, že sestavení vlády je stěžejní krok k provedení libyjské politické dohody, která byla znesvářenými stranami podepsána v prosinci 2015. EU podporuje vládu národní shody. Mogheriniová dále uvedla, že v souvislosti se sestavením vlády v zemi je EU připravena poskytnout asistenci a podporu ve dvou oblastech: podpora municipalit a ostraha státní hranice.

Libyi se také věnovalo zasedání Rady pro zahraniční věci (FAC). Ve svých závěrech³² Rada vyjádřila podporu libyjské politické dohodě a společnému stanovisku světových mocností (tzv. Římské komuniké). Ministři zahraničí dále uvedli, že vláda národní shody bude uznána jako jediná legitimní vláda ze strany EU a jejích členských států. Její sestavení dále povede

²⁷ Middleeasteye.net: Libya's UN-backed unity government announces formation, 19. 1. 2016, [ZDE](#).

²⁸ Middleeasteye.net: Libya unity thrown into chaos as MPs reject UN-backed government, 25. 1. 2016, [ZDE](#).

²⁹ ESVČ: Remarks by HRVP Federica MOGHERINI following the meeting with the Libyan Presidency Council and with Libyan Designate-Prime Minister Fayeze al-Sarraj, 8. 1. 2016, [ZDE](#).

³⁰ ESVČ: Statement by the HR/VP Federica Mogherini on recent attacks in Libya, 7. 1. 2016, [ZDE](#).

³¹ ESVČ: Remarks by HRVP/VP Federica MOGHERINI following the meeting with the Libyan Political Dialogue Participants in Tunis, 8. 1. 2016, [ZDE](#).

³² Rada EU: Council conclusions on Libya, 18. 1. 2016, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

k uvolnění 100 milionů EUR na rozvojové projekty v zemi. EU dále zváží další podporu a asistenci zemi v podobě výcviku a poradních misí.

K ÍRÁNSKO-SAÚDSKOARABSKÉMU KONFLIKTU

Popis problematiky

Jako možný zdroj nestability v oblasti Blízkého východu, Perského zálivu a Arabského poloostrova jsou označovány vztahy mezi sunnitskou Saúdskou Arábií a šiitským Íránem. Tyto vztahy mají vliv na řešení komplikované situace ohledně tzv. Islámského státu (potažmo situace v rozvráceném Iráku), dále potom nestabilitu v Libanonu a průběh konfliktu v Jemenu a občanské války v Sýrii.³³

V souvislosti s nedávnou dohodou o íránském jaderném programu došlo k vyvedení Íránu z mezinárodní izolace. To vyvolalo obavu Saúdské Arábie z možné ztráty vlivu v oblasti. Zároveň země přistoupila k přijetí protiteroristických opatření, jejichž výsledkem byla poprava osob podezřelých z napojení na teroristické skupiny. Mezi nimi byl také šiitský aktivista a duchovní Nimr al-Nimr. Právě jeho poprava vyvolala protesty v Íránu, Indii a Spojeném království. V rámci těchto protestů došlo k napadnutí saúdskoarabského velvyslanectví v Teheránu.³⁴

Jednání v institucích EU

Odmítavý postoj EU k nedávným popravám v Saúdské Arábii vyjádřila vysoká představitelka Mogheriniová 3. ledna při rozhovoru se saúdskoarabským ministrem zahraniční Adelem al-Jubeirem. Mogheriniová dále uvedla, že poprava šiitského duchovního by mohla vést k prohloubení sektářského násilí v regionu. Mogheriniová dále odsoudila útoky na saúdskoarabské velvyslanectví v Teheránu. Dále vyzvala všechny regionální mocnosti ke zdrženlivosti.³⁵

Téma Mogheriniová probrala také s íránským ministrem zahraničí Mohammadem Džavád Zarífem. Vysoká představitelka byla informována o tom, jaká opatření přijala íránská strana v návaznosti na útok na saúdskoarabské velvyslanectví v Teheránu. Shodli se na tom, že musí být učiněny všechny kroky, aby polevilo napětí mezi oběma státy, potažmo muslimskými proudy. Všechny státy v regionu musejí spolupracovat na ukončení občanské války v Sýrii.³⁶

FAC K BLÍZKOVÝCHODNÍMU MÍROVÉMU PROCESU

Popis problematiky

Násilné střety mezi Izraelci a Palestinci se rozhořely na podzim loňského roku.³⁷ Od té doby si střety vyžádaly 121 lidských životů na palestinské straně a 17 na straně izraelské. K situaci se vyjadřuje mezinárodní společenství. I nadále pokračuje izraelská politika osidlování palestinských území, která vyvolává ze strany Palestinců zvýšenou míru násilí a útoků na Izraelce. Izraelská strana ale nepřiměřeně užívá sílu k odrazení takových útoků.³⁸

³³ CFR.org: The Sunni-Shia Divide, 15. 7. 2014, [ZDE](#).

³⁴ Time.com: These 5 Facts Explain the Worsening Saudi-Iran Rivalry, 6. 1. 2016, [ZDE](#).

³⁵ ESVČ: Press release on the phone conversation between the HR/VP Federica Mogherini and the Saudi Foreign minister Adel al-Jubeir, 3. 1. 2016, [ZDE](#).

³⁶ ESVČ: Press release on the phone call between the HR/VP Federica Mogherini and Iranian Foreign minister, Javad Zarif, 3. 1. 2016, [ZDE](#).

³⁷ Přehled SZBP říjen 2015, [ZDE](#).

³⁸ K tomu viz Middleeasteye.net: Two Palestinians shot dead during Israeli raid on Qalandiya refugee camp, 16. 12. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jednání v institucích EU

V závěrech ministři zdůraznili nutnost nenásilného řešení situace. Bezpečnostní opatření samotná nemohou zastavit vlnu násilí, je proto nutné obnovit jednání blízkovýchodního kvartetu (se zapojením regionálních mocností) a pokročit v mírovém procesu směrem ke dvoustátnímu řešení. Rada dále odsoudila izraelskou politiku osidlování dalších území. EU ale podle ministrů zahraničí nepřistoupí k bojkotu Izraele v souvislosti s dovozem výrobků z okupovaných oblastí. Dále vyzvali všechny palestinské frakce, aby obnovily proces usmíření, který jediný umožní dosažení správy věcí veřejných v Palestině a ve svém důsledku povede k trvalému dvoustátnímu řešení. Všichni aktéři musejí udělat maximum pro obnovu pásma Gazy, aby se v této oblasti nedařilo rekrutovat radikální osoby.³⁹

Vysoká představitelka Mogheriniová k tomu uvedla, že přijaté usnesení představuje aktuální pozici EU k současné situaci.⁴⁰ EU dále hodlá spolupracovat v rámci blízkovýchodního kvartetu a s regionálními aktéry. Za příspěvek k mírovému procesu považuje též Arabskou mírovou iniciativu.⁴¹

Téma projednávala vysoká představitelka Mogheriniová také s izraelským premiérem Benjaminem Netanyahuem. Mogheriniová zdůraznila, že mírový proces bude mít pozitivní vliv na stabilitu celého regionu. Ve vztazích EU a Izraele spatřuje potenciál k dalšímu prohlubování.⁴²

SESTAVENÍ NOVÉ VLÁDY V MOLDAVSKU

Popis problematiky

Moldavsko je zemí zapojenou do Východního partnerství. V létě a na podzim EU podepsala se zemí stabilizační a asociační dohodu.⁴³ Česká republika zahrnuje Moldavsko mezi programové země dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráce pro období let 2010–2017.⁴⁴

V druhé polovině ledna jmenoval prezident Nicolae Timofti novou vládu, které předsedá Pavel Filip z Demokratické strany Moldavska (*Partidul Democrat din Moldova*, PDM). Strana byla ve vládní koalici s Liberální demokratickou stranou Moldavska (*Partidul Liberal Democrat din Moldova*, PLDM). Jmenováním nové vlády vyvrcholilo období nestability. Od parlamentních voleb v roce 2014 se jedná o druhou vládu.⁴⁵ Předchozí vláda Vlada Filata (PLDM) skončila v říjnu loňského roku po zadržení a obvinění premiéra z podílu na údajné korupci. Vývoj na podzim vyvolal společenské protesty, včetně mezinárodní reakce. Nejvíce o stabilizaci situace stojí sousední Rumunsko, které nabídlo Moldavsku podporu při směřování do evropských struktur.⁴⁶

Srovnej též HRW.org: Israel: Businesses Should End Settlement Activity, 19. 1. 2016, [ZDE](#).

³⁹ Rada EU: Council conclusions on the Middle East Peace Process, 18. 1. 2016, [ZDE](#).

⁴⁰ ESVČ: Remarks by HRVP Federica Mogherini at the press conference following the Foreign Affairs Council, 18. 1. 2016, [ZDE](#).

⁴¹ Viz Jewishvirtuallibrary.org: The Arab League: Analysis of the Arab League "Peace Plan", [ZDE](#).

⁴² ESVČ: Press release on the meeting between HR/VP Federica Mogherini and the Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu, 21. 1. 2016, [ZDE](#).

⁴³ Přehled ratifikace asociační dohody v jednotlivých členských státech viz Rada EU: Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and the Republic of Moldova, of the other part, [ZDE](#). Nejnověji vydala Itálie notifikaci o ratifikaci asociační dohody na začátku února 2016.

⁴⁴ MZV.cz: Programové země, [ZDE](#).

⁴⁵ Vývoj po volbách viz Přehled SZBP únor 2015, [ZDE](#).

⁴⁶ IPN.md: Bucureștiul a enunțat condițiile în care va acorda împrumut Chișinăului, 1. 2. 2016, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jmenování nové vlády ale lidové protesty neukončilo. Především příznivci Socialistické strany (*Partidul Socialistilor din Republica Moldova*, PSRM), nově vzniklé občanské platformy/politické strany Čest a Pravda (*Partidul Platforma Demnitate și Adevăr*, PPD) a levicově-nacionalistické Naší strany (*Partidul Nostru*) obléhali parlament a dožadovali se zrušení aktu jmenování nové vlády. Někteří odpůrci vlády napadli poslance z vládních stran.⁴⁷

Jednání v institucích EU

ESVČ přivítala jmenování nové vlády. Vyzvala všechny strany, aby pokračovaly v národním politickém dialogu. EU bude nadále sledovat vývoj v zemi prostřednictvím delegace v zemi.

Na půdě EP proběhlo 20. ledna jednání o asociační dohodě s Moldavskem, Gruzíí a Ukrajinou. Téma představil komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Hahn.⁴⁸ Od 1. ledna letošního roku se preferenční režim vyplývající z komplexní a prohloubené dohody o volném obchodu uplatňuje také pro Podněstří. Ve vztahu k Moldavsku Hahn prohlásil, že předchozí vlády podcenily přijímání reformních opatření. Zdůraznil, v jakých oblastech musí vláda přijmout opatření, aby zajistila stabilitu v zemi. Jedná se o reformu spravedlnosti, finančního a mediálního sektoru a veřejné správy.⁴⁹

Poslanci v rozpravě zdůraznili nutnost ukázat zemi jasnou evropskou perspektivu. EU by neměla dopustit, aby se v blízkém sousedství nacházely nestabilní státy (Laurențiu Rebegea, ENF). Obecně poslanci uvítali sestavení nové vlády. Poslanci z levicových politických skupin ale upozorňovali na to, že financování reformních opatření ze strany EU není dostatečně podmíněné, a tak nemusí přinést kýžené cíle. I s odkazem na situaci v obou ostatních zemích dále uvedli, že jejich stabilitu nebude možné provést bez přispění Ruska (Jiří Maštálka, Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice, GUE/NGL).⁵⁰

V přijatém usnesení⁵¹ poslanci vyjádřili obavy nad politickou nestabilitou, která v zemi panuje od parlamentních voleb v roce 2014. Současnou vládu vyzvali, aby urychleně provedla nutné reformy (boj proti korupci, především přijetí zákona o střetu zájmů, depolitizace justice, stabilizace hospodářství, nezávislost médií). V souvislosti s pádem vlády v loňském roce vyzvali k řádnému vyšetření údajného korupčního skandálu. Poslanci v usnesení dále vyzvali členské státy a EU, aby i nadále pokračovaly v poskytování pomoci a asistence zemi při zavádění reformních opatření. Usnesení bylo přijato 335 hlasy pro, 230 proti a 102 poslanců se zdrželo.⁵²

⁴⁷ IPN.md: Filip Government was sworn in, 21. 1. 2016, [ZDE](#).

⁴⁸ EK: Association Agreements/DCFTAs Georgia, the Republic of Moldova and Ukraine - Remarks by Johannes Hahn on behalf of the HR/VP at the EP Plenary, 20. 1. 2016, [ZDE](#).

⁴⁹ Na začátku února 2016 přijal moldavský parlament usnesení, podle něhož vznikne zvláštní monitorovací komise, která bude dohlížet na přijímání opatření vyplývajících z asociační dohody. Vznik této komise navazuje na zveřejnění vládního plánu transpozice evropského práva. Zavádění opatření plynoucích z asociační dohody je jednou z podmínek, kterou udělilo Rumunsko pro poskytnutí finanční půjčky.

Moldpres.md: Moldovan parliament to monitor implementation of Association Agreement, 8. 2. 2016, [ZDE](#).

⁵⁰ Evropský parlament: Association Agreements / Deep and Comprehensive Free Trade Agreements with Georgia, Moldova and Ukraine (debate), 20. 1. 2016, [ZDE](#).

⁵¹ Evropský parlament: European Parliament resolution of 21 January 2016 on Association Agreements / Deep and Comprehensive Free Trade Areas with Georgia, Moldova and Ukraine, 21. 1. 2016, [ZDE](#).

⁵² Evropský parlament: 2015/3032(RSP) - 21/01/2016 Text adopted by Parliament, single reading, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Rozhodnutí Politického a bezpečnostního výboru o uplatňování rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2240 (2015) v rámci operace EUNAVFOR MED SOPHIA – [5002/16](#)

Datum: 8. 1. 2016

Typ dokumentu: rozhodnutí PSC

Obsah dokumentu: V první polovině října přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 2240 (2015), která umožnila členským státům sledovat a zadržet plavidla, u nichž existuje podezření, že slouží zločinným organizacím k pašování lidí. Rezoluce neumožňuje zásahy v libyjských výsostných vodách, ale pouze na širém moři.⁵³ Členské státy nebo mezinárodní organizace musejí však v dobré víře získat souhlas státu, pod jehož vlajkou se loď plaví. Politický a bezpečnostní výbor (*Political and Security Council*, PSC) v návaznosti na dřívější rozhodnutí Rady⁵⁴ dospěl k závěru, že operace naplnila podmínky, podle nichž operace může uplatňovat zmocnění dle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2240 (2015). Vojenská operace EUNAVFOR MED SOPHIA se tak zmocňuje „ke vstupu na palubu plavidel na volném moři, u nichž existuje podezření, že jsou používána k převaděčství nebo obchodování s lidmi, a k jejich prohledávání, zajišťování a odklánění za podmínek stanovených rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 2240 (2015)“.

Rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu – [5104/16](#)

Rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu – [5105/16](#)

Nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu – [5122/16](#)

Datum: 12. 1. 2016

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady, Nařízení Rady

Obsah dokumentu: V souvislosti se sjednáním dohody o íránském jaderném programu⁵⁵ se pozastavuje uplatňování omezujících opatření vůči zemi do 4. února 2016. Zároveň se nově stanovuje, že převody finančních prostředků související s nákupem potravin, zdravotní péče, zdravotnického vybavení a vybavení pro zemědělské a humanitární účely ve výši méně než 1 milion EUR a remittance menší než 400 tisíc EUR mohou být převáděny bez předchozího povolení. Členský stát má být pouze informován. Převody částek vyšších musejí být povoleny příslušným členským státem.

Rozhodnutí Rady o dni použitelnosti rozhodnutí (SZBP) 2015/1863, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu – [5166/16](#)

Datum: 14. 1. 2016

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady LIMITE

Obsah dokumentu: V souvislosti se sjednáním dohody o íránském jaderném programu⁵⁶ přijala Rada rozhodnutí (SZBP) 2015/1863⁵⁷, kterým se ukončuje „uplatňování veškerých hospodářských a finančních sankcí souvisejících s jadernými otázkami [...] v okamžiku, kdy

⁵³ Přehled aktualit v oblasti migrace za období od 1. 10. do 15. 10. 2015, [ZDE](#).

⁵⁴ Přehled SZBP září 2015, [ZDE](#).

⁵⁵ Přehled SZBP červenec 2015, [ZDE](#).

⁵⁶ Přehled SZBP červenec 2015, [ZDE](#).

⁵⁷ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/1863 ze dne 18. října 2015, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu, 18. 10. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Mezinárodní agentura pro atomovou energii ověřila, že Írán uplatňuje dohodnutá opatření v oblasti jaderné bezpečnosti“. MAAE předložila v polovině ledna 2016 zprávu Radě bezpečnosti OSN, podle níž Írán splnil své závazky plynoucí ze společného komplexního akčního plánu, který byl stanoven dohodou o jaderném programu.⁵⁸

Předloženým rozhodnutím Rady se rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/1863 uplatňuje od 16. ledna 2016.⁵⁹

Prováděcí nařízení Rady, kterým se provádí nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu – [5402/16](#)

Datum: 21. 1. 2016

Typ dokumentu: nařízení Rady LIMITE

Obsah dokumentu: V souvislosti s dohodou o íránském jaderném programu došlo k uvolnění omezujících opatření. Nově se tak ze sankčního seznamu odstraňují dalších fyzické a právnické osoby.

⁵⁸ IAEA.org: IAEA Director General's Statement on Iran, 16. 1. 2016, [ZDE](#).

⁵⁹ Rada EU: Iran: Council lifts all nuclear-related economic and financial EU sanctions, 16. 1. 2016, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz